

Європейський вектор модернізації процесу підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи

У статті репрезентовано досвід ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» з впровадження стратегії реформування вищої бібліотечної освіти, підвищення якості підготовки бібліотечних фахівців з урахуванням максимально можливого приближення до потреб практики та орієнтації на європейські моделі професійного навчання.

Світлана Шуляк,

декан факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», кандидат педагогічних наук, доцент

Провідним орієнтиром XXI століття в суспільстві постають гуманізація та інтелектуалізація соціальних відносин, а першочергового значення набувають знання та інформація. З огляду на динамічні зміни у сучасному глобалізованому світі, які детермінували нові вимоги до рівня освіти, професійної підготовки і компетентностей фахівців, сьогодні на вищу освіту покладатиметься завдання формування сучасних професіоналів, здатних забезпечити відтворення та розвиток інноваційного потенціалу суспільства.

ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» (далі – ВП «Миколаївська філія КНУКіМ») є лідером серед навчальних закладів культури та головним центром вищої бібліо-

течної освіти Півдня України. Філію було засновано в 1971 році як факультет культурно-освітньої роботи Київського державного інституту культури, а з 01 лютого 1999 року філія функціонує як окремий підрозділ у структурі Київського національного університету культури і мистецтв.

Понад 45 років кафедрою документознавства та інформаційних систем здійснюється підготовка фахівців бібліотечно-інформаційної галузі. Примножуючи кращі традиції і здобутки, колектив кафедри плідно працює над стратегією реформування вищої бібліотечної освіти. Особлива увага приділяється питанню підвищення якості підготовки бібліотечних фахівців з урахуванням максимально можливого приближення до потреб практики та орієнтації на євро-

пейські моделі професійного навчання.

Концепція модернізації вищої освіти в Україні передбачає докорінний перегляд і створення програми її зближення з європейським науковим простором. Важливим вектором інтеграційного процесу в освіті й науці ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» вбачає формування співдружності з провідними європейськими університетами, зміцнення стратегічного партнерства. Вже кілька років поспіль філія співпрацює з університетами Польщі, зокрема, з Вищою школою менеджменту та адміністрування в м. Ополе та Академією імені Якуба з Парадижу в Гожові Великопольському. Вже традиційним для ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» стало проведення спільних з польськими університетами наукових заходів: веб-конференцій, веб-семінарів за різноманітною актуальною тематикою. Також активно практикується обмін досвідом між викладачами філії та польськими колегами. Почесним для нас є той факт, що викладачі нашого університету запрошені читати лекції в польських університетах.

В контексті реалізації міжнародних студентських програм, студенти ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» мають унікальну можливість брати участь у міжнародному проекті «Культурно-освітній візит до Європи», який створено польськими та українськими партнерами, що передбачає туристичні подорожі країнами Європи за рахунок грантових коштів. Мета проекту – ознайомлення з мовою та культурою країн Європи, історією виникнення Європейського Союзу, здобутками європейської демократії, розширення

світогляду юних громадян, формування активної громадянської позиції, спрямованої на встановлення в Україні європейських стандартів життя.

Згідно даної програми в 2016 році наші студенти здійснили туристичний маршрут «Ополе–Прага–Париж–Дрезден–Краків». І це стало важливим кроком, що підтверджує готовність Європи до співпраці та подальшої реалізації спільних освітніх програм для студентів і викладачів з України.

Впровадження системних і комплексних євроінтеграційних реформ у навчальному процесі ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» дозволяє створювати нові сучасні умови для навчання. Одним з важливих чинників входження національної системи освіти до спільного європейського простору є введення з 2016 року двоциклового навчання: перший (4 роки навчання) – завершується здобуттям академічного ступеня «Бакалавр», навчання упродовж другого циклу (1,5 роки навчання) передбачає отримання ступеня «Магістр». Важливого значення набуває запровадження системи «перехресного вступу», яка вдало застосовується в європейській практиці та останніми роками закріплюється в вишах України. Так, наприклад, практика «перехресного вступу» дозволяє працівникам бібліотек, що мають вищу, але не фахову освіту, вступати на старші курси до ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Сучасна концептуальна модель становлення бібліотечної освіти, орієнтована на європейські моделі навчання та базується на принципах розвитку та укріплення партнерських зв'язків університету й бібліотек

південного регіону України. Зокрема, запровадження в практику освітнього процесу досвіду угод соціального партнерства, що передбачає спільну з бібліотеками практикоорієнтовану модель підготовки бібліотекаря нової формації. Постійно здійснюється робота щодо використання інноваційних результатів діяльності бібліотек у навчальному процесі, участі бібліотекарів – практиків у розробках практичної частини освітніх модулів з фахових дисциплін, а також щодо максимального залучення студентів до практичної діяльності бібліотек регіону. Важливими суб'єктами новацій, в даному напрямку, виступають: університет, студент, бібліотека. Їх зусилля повинні бути максимально консолідовані.

Реалізуючи стратегію актуалізації бібліотечної освіти в контексті розвитку сучасного інформаційного суспільства, формування позитивного іміджу фахівців бібліотечної галузі, колективом кафедри впроваджено ряд ініціатив та проектів. Значного масштабу набув Форум бібліотекарів Півдня України «Бібліотека XXI ст.: освітній та практичний вектори», що відбувся в 2015 році в містах Миколаїв, Херсон, Одеса. Ініціатор та організатор Форуму – ВП «Миколаївська філія КНУКіМ». Партнерами форуму стали: Одеська національна наукова бібліотека, Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. Гмирьова, Миколаївська обласна бібліотека для юнацтва, Миколаївська обласна бібліотека для дітей імені В. Лягіна, Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва, Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького ЦБС для дорослих м. Миколаєва, Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера

і В. Хоменка м. Миколаєва, Херсонська обласна бібліотека для юнацтва імені Б. Лавренюва та Херсонська бібліотека для дітей імені Дніпрові Чайки.

Організатори форуму поставили за мету – інтегрувати бібліотечну освіту та сучасні інноваційні практики для удосконалення бібліотечної галузі Півдня України та підвищення професійного статусу бібліотекаря в сучасному суспільстві, якої вони успішно досягли. Під час форуму було розглянуто комплекс проблем, що стосуються шляхів модернізації бібліотечної освіти; використання новітніх технологій в освітньому процесі; практичних аспектів підготовки сучасного бібліотекаря; формування професійної компетенції бібліотечних кадрів; стратегій формування позитивного іміджу фахівців бібліотечної справи; розвитку бібліотечної справи на Півдні України; практики інновацій у сучасних бібліотеках; проектної діяльності бібліотек.

Функціональна інтеграція освітньої і бібліотечної діяльності дозволяє бібліотекам бути для сучасних студентів своєрідним ареалом засвоєння нових ідей, концепцій, технологій, і це

є ефективним комунікаційним середовищем, що дозволяє передавати інноваційний бібліотечний досвід, накопичений в практичній площині в реалії освітнього процесу. В контексті таких професійних комунікацій бібліотеки виступають потужним інформаційним, культурним та освітнім центром, діалоговою платформою між учасниками освітнього процесу.

Кафедра документознавства та інформаційних систем ВП «Миколаївська філія КНУКіМ» традиційно проводить спільні заходи з бібліотеками регіону, а саме, конференції, круглі столи, семінари. Систематичними є організація та проведення тренінгів і майстер класів директорів бібліотек Миколаївщини та Херсонщини для студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Бібліотеки регіону є постійною базою проходження практики студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Почесним для університету є той факт, що студенти даного напрямку підготовки є членами молодіжних секцій Миколаївської обласної бібліотечної асоціації та Миколаївського регіонального відділення

Української бібліотечної асоціації.

Співпрацюючи з бібліотеками, ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» має можливість конструювати нову систему взаємозв'язків між університетом та бібліотеками, між теорією і практикою, традиціями і новаторством. Розширення і наповнення новим змістом сфери професійних бібліотечних комунікацій є домінуючою стратегією модернізації вищої бібліотечної освіти, яку впроваджує університет.

Таким чином, враховуючи динамічні зміни сучасного суспільства, навчальний процес у ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» спрямований на підвищення якості надання освітніх послуг, забезпечення суспільних потреб у висококваліфікованих фахівцях, здатних адекватно реагувати на виклики часу.

Література

1. Кушнарченко, Н. М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу [Текст] / Н. М. Кушнарченко // Вісник Харківської державної академії культури. – 2014. – Вип. 43. – С. 69–78.
2. Новальська, Т. В. Еволюція вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні [Текст] / Т. В. Новальська // V Львівський бібліотечний форум «Бібліотека – відкритий світ»: збірник матеріалів / Укр. бібл. асоц.; редкол.: В. С. Пашкова, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Київ : УБА, 2014. – С. 32–35.
3. Резолюція Форуму бібліотекарів Півдня України «Бібліотека XXI ст.: освітній та практичний вектори» (Миколаїв-Херсон-Одеса) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mfknukim.mk.ua/images/1.03.2015/FORYM-ibrary/Rezoluciya_Forum.pdf. – Заголовок з екрану.
4. Сербін, О. Аспекти реформування та вдосконалення сучасної бібліотечної освіти [Текст] / О. Сербін, Т. Ярошенко // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 2. – С. 12–14.
5. Слободяник, М. С. Концептуальні засади розвитку вищої бібліотечної освіти [Текст] / М. С. Слободяник // Бібл. планета. – 2001. – № 1. – С. 23–24.
6. Соляник, А. А. Культуроцентрическая модель модернизации высшего библиотечно-информационного образования [Текст] / А. А. Соляник // Вісник Харківської державної академії культури. Спецвипуск 40 : зб. наук. пр. – Харків : ХДАК, 2013. – С. 31–41.
7. Тимошенко, І. В. Новий стандарт вищої бібліотечної освіти – 2014: здобутки та втрати [Текст] / І. В. Тимошенко // V Львівський бібліотечний форум «Бібліотека – відкритий світ»: збірник матеріалів / Укр. бібл. асоц.; редкол.: В. С. Пашкова, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Київ : УБА, 2014. – С. 37–40.